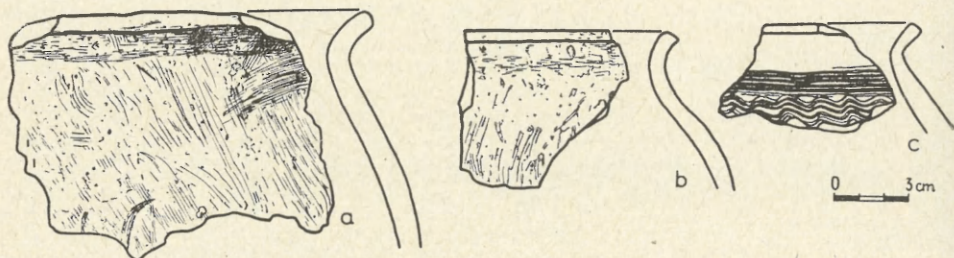

JANINA BUKOWSKA-GEDIGOWA

DALSZE BADANIA OSADY WCZESNOŚREDNIOWIECZNEJ NA STANOWISKU 8 W PIETROWICACH WIELKICH, POW. RACIBÓRZ, W LATACH 1962—1963

W latach 1962 i 1963 w trakcie systematycznych badań prowadzonych na osadzie neolitycznej w Pietrowicach Wielkich, pow. Racibórz, wśród obiektów starszych chronologicznie natrafiono na dalsze¹ zespoły związane z okresem wczesnośredniowiecznym. Do tej chwili znamy więc z tego stanowiska (z badań powojennych) 7 obiektów nieruchomych.

Ryc. 1. Pietrowice Wielkie, pow. Racibórz, stan. 8:

a—c — fragmenty naczyń wczesnośredniowiecznych z aru 9 z ziemi ornej i I warstwy kulturowej

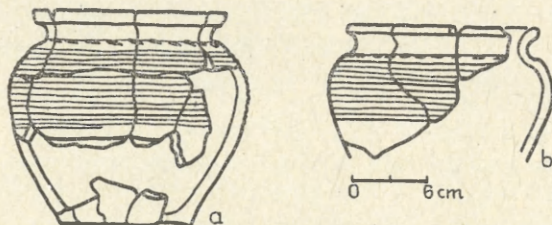
Rys. I. Tolkin

W roku 1962 wyeksplorowano jedną tylko jamę (nr 89), i to nie w całości, ponieważ część jej leżała w partii nie badanej. Odślonięto ją na głębokości około 60 cm od powierzchni ziemi. Widoczny zarys przedstawiał się jako półowalna plama, o wymiarach 1,5 m (wzdłuż ściany wykopu) \times 0,45 m, usytuowana dłuższą osią po linii północ—południe. Wypełnisko jej stanowiła ciemna, szaroczarna, dość sypka ziemia zawierająca ślady spalenizny w postaci węgielków drzewnych. W przekroju pionowym miała kształt trapezu (węższy przy dnie) o nierównych ściankach i płaskim również nierównym dnie. Zawartość kulturowa była uboga. Natrafiono na kilkanaście fragmentów różnych naczyń, głównie średnio- i grubościennych, m. in. fragmenty naczyń jajowatych o brzegach lekko wychylonych na

¹ J. Gedigowa, B. Gediga, *Sprawozdania z badań osady wczesnośredniowiecznej na stanowisku 8 w Pietrowicach Wielkich, pow. Racibórz, w 1961 roku*, „Sprawozdania Archeologiczne”, t. 15: 1963, s. 316—321.

zewnątrz i skośnie ściętych krawędziach. Poza tym w warstwie kulturowej zalegającej nad jamami znaleziono również kilkadziesiąt skorup wczesnośredniowiecznych (ryc. 1), które można datować na wiek VI—VII. W tych ramach chronologicznych mieści się również ceramika pochodząca z opisanego wyżej obiektu. Datowanie takie potwierdzają materiały z innych stanowisk tego typu, znanych z terenu Górnego Śląska, np. Chorula, pow. Krapkowice².

Drugą jamę odkryto w roku 1963. Natrafiono na nią na głębokości około 35 cm od powierzchni ziemi. Przedstawiała w rzucie poziomym owalną plamę usytuowaną dłuższą osią po linii północ—południe. Długość jej wynosiła około 3,5 m, a maksymalna szerokość 2,20 m. Wypełnisko tworzyła szarobrunatna próchnica

Ryc. 2. Pietrowice Wielkie, pow. Racibórz, stan. 8:

a, b — naczynia wczesnośredniowieczne z I warstwy kulturowej z aru 81

Rys. I. Tołkin

z domieszką piasku. Na głębokości około 20 cm od ukazania się zarysu jama rozdzieliła się na dwa mniejsze zespoły o nieregularnym kształcie. Maksymalne ich wymiary mieściły się w granicach $1,70 \times 1,10$ m i $1,10 \times 0,70$ m. Około 10 cm poniżej wystąpiło już dno. Ceramika znaleziona w jamie reprezentuje formy typowe dla wieku XII. Są to naczynia średnio- i grubościennie wykonane na kole ze schudzonej gliny, silnie obtaczane, wypalone na kolor szarobeżowy. Brzusiec jest wysoko umieszczony, największa wydętość przypada tuż poniżej granicy mocno wyodrębnionej, wychylonej na zewnątrz szyjki. Ornament, w postaci rzędu skośnych nakłuc a poniżej wielokrotnych dookólnych linii poziomych, pokrywa prawie całą powierzchnię naczyń od nasady szyjki niemalże do dna (ryc. 2).

Wyniki uzyskane w ciągu dotychczasowych badań na tym stanowisku pozwalają stwierdzić, że istniało tu długotrwałe osadnictwo wczesnośredniowieczne obejmujące swym zasięgiem (jak dotąd) obszar około 0,5 ha. Początki jego sięgają już VI wieku. Znaleziska i zespoły o starszej metryce są nieliczne. Rozproszone występowanie obiektów nieruchomych wskazuje, że odkryliśmy raczej peryferyczne partie osady.

Zakład Archeologii Śląska
IHKM PAN we Wrocławiu

² J. Szydłowski, *Dalsze wyniki badań na wczesnośredniowiecznej osadzie w Choruli, pow. Krapkowice, stanowisko 8* [praca w druku].

JANINA BUKOWSKA-GEDIGOWA

FURTHER RESEARCH OF EARLY MEDIEVAL SETTLEMENT ON SITE 8 AT PIETROWICE WIELKIE, DISTR. RACIBÓRZ, IN 1962—1963

Excavations continued on site 8 at Pietrowice Wielkie, distr. Racibórz, in 1962—1963, have revealed, among neolithic objects, more early medieval remains, including 2 pits. Judging by the ceramic material, recovered during research, the beginning of settlement on this site should be attributed to the 6th—7th centuries. Younger materials are scarce and show forms typical of the 12th century.